

Wijkplatform Overvecht

Dialoogavond

Diversiteit en participatie

Theater Stefanus, Braziliëdreef 2

11 september 2024

Totaal aantal aanwezigen: 61

Wijkplatform (10) Maarten Spil (voorzitter), Kerem Aydin (bestuurslid), Els Wegdam, Harm Schoonhoven, Jens Tybout, Job Haug, Karin Grieles, Mustafa Erdoğan, Susana Casas Valle en Mohamed Altalhaoui

Gemeenteraad (2) Yvonne Hessel (UtrechtSolidair) en Berdien van der Wilt (D66)

Bewoners (23)

Professionals (9)

Overigen (7) ivm de regels van de AVG worden hier de namen niet genoemd

Verslag Rosenbaum Select, notulisten & verslaggevers

Welkom

Maarten Spil, voorzitter van het wijkplatform, heet allen welkom in de Stefanus. U in de Wijk Overvecht is er ook, en houdt rekening met deelnemers die liever niet in beeld willen komen.

In Overvecht wonen mensen die uit alle windstreken afkomstig zijn, meer dan in andere wijken van de stad. Nu is het ook zo dat mensen uit Overvecht veel minder dan mensen uit andere wijken meedoen aan participatieprojecten van de gemeente, en is de opkomst bij verkiezingen in Overvecht altijd aan de lage kant. Het wijkplatform vroeg zich af of het één met het ander te maken heeft. Hierover gaat het wijkplatform in gesprek met de aanwezigen, samen met een panel van deskundigen.

Panel

- Radj Ramcharan is adviseur bij [Stichting Lezen en Schrijven](#). In Utrecht is hij onder andere actief voor de Surinaamse gemeenschap die samenkomt in De Oase.
- Miriam Sterk, betrokken Overvechtse die al meer dan twintig jaar in de wijk woont. Namens [U Op Leeftijd](#) lid van de werkgroep Wonen. Zij is ook lid van de klankbordgroep Aardgasvrij.
- Mustafa Erdoğan, geboren en getogen in Overvecht, en nu jurist bestuursrecht. Eerder was hij lid van wijkraad Overvecht, en is dat nu van het wijkplatform.

Stelling 1

Wat is de reden dat bewoners van Overvecht maar zo weinig deelnemen aan participatieprojecten, ook als die projecten heel ingrijpend zijn voor het dagelijks leven? Zie de Omgevingsvisie: de wijk krijgt een heel ander karakter, maar toch hebben de bewoners nauwelijks van zich laten horen.

Panel

Radj veronderstelt dat bewoners denken dat meepraten toch geen zin heeft. Dat is jammer, vindt hij, want als je niet meepraat, doe je niet mee. Het is ook wel denkbaar dat de gemeente de bewoners niet weet te bereiken, want het percentage laaggeletterden is hoog in Overvecht. Dus mensen zijn niet op de hoogte, of begrijpen de uitnodiging niet.

Wijkplatform Overvecht

Miriam vertelt dat zij het participatietraject rond de Omgevingsvisie met belangstelling heeft gevolgd. Het viel haar echter op dat het traject niet erg aantrekkelijk werd gepresenteerd; het sprak bewoners simpelweg niet aan. Zijzelf heeft op eigen initiatief bij zoveel mogelijk bewoners handtekeningen opgehaald, maar vrijwel niemand had van de Omgevingsvisie gehoord. De gemeente moedigt bewoners niet aan om te participeren, onder andere omdat documentatie alleen maar digitaal beschikbaar is. Zo voelen bewoners zich niet betrokken.

Als bewoners niet het gevoel hebben dat hun stem wordt gehoord, hebben ze niet zoveel zin om mee te doen, zegt Mustafa. Er zijn nogal wat Overvechters die zo hun eigen problemen hebben, waardoor veranderingen in hun buurt en wijk niet hun eerste zorg is. Velen leven van dag tot dag, maar de Omgevingsvisie gaat over een lange termijn. Dit is een moeilijk onderwerp, waar zelfs ambtenaren soms niet goed raad mee weten. Wat moeten gewone burgers daar dan van vinden?

Reacties uit de zaal

De gemeente doet aan *schijnparticipatie*, wordt gezegd, kijk maar naar het Masterplan Overvecht: daar mocht alleen een geselecteerde groep over meepraten. De gemeente wil helemaal niet dat bewoners meepraten over hun eigen buurt. De gemeente zegt wel dat elke Overvechter meetelt, maar het lijkt erop dat dit in werkelijkheid niet zo is. Yvonne Hessel (raadslid) denkt dat zoiets in Utrecht-Oost niet zou worden gepikt; daar wonen mensen die overweg kunnen met beleidsstukken, en die begrijpen hoe de gemeentelijke organisatie werkt. Berdien van der Wilt (raadslid) brengt hier tegenin dat er op de Omgevingsvisie veel zienswijzen zijn ingestuurd. Overvecht heeft volgens haar wél van zich laten horen.

In de rapportage van de gemeente staat dat de enquêtes door 2.433 personen werden ingevuld. Volgens Miriam klopt dat maar ten dele. 2.433 personen zijn *begonnen* met het invullen van de vragenlijst, maar slechts 999 enquêteformulieren waren volledig ingevuld. Er werden weliswaar 630 zienswijzen ingediend, maar lang niet alleen door bewoners van Overvecht. Het blijven schamele aantallen, vindt Miriam, want Overvecht heeft ongeveer 35.000 inwoners, verdeeld over ongeveer 16.000 huishoudens.

Een van de aanwezigen vraagt zich af of de geringe belangstelling misschien te maken heeft met de omstandigheden van de bewoners. Uit wetenschappelijk onderzoek is bekend dat mensen geen belangstelling voor hun omgeving kunnen opbrengen als hun basis niet op orde is: een dak boven het hoofd en genoeg te eten. Misschien wonen er te veel mensen in Overvecht die dagelijks worstelen met de vraag hoe zij het hoofd boven water kunnen houden. Het is logisch dat zij geen ruimte hebben voor vragen van de gemeente.

Rana, die al achttien jaar in Overvecht woont, herinnert zich dat vroeger elke wijk een eigen budget had voor bewonersinitiatieven. Dat is er nu niet meer; de gemeente besteedt alles uit. Bewoners kunnen hun leuke en goede ideeën niet meer zelf uitvoeren. Als het gaat over veranderingen in de wijk, volgt de gemeente de eigen procedures wel zorgvuldig, maar dit nodigt bewoners niet uit. Zij hebben steeds het nakijken, wat erg demotiverend is.

Het valt niet te ontkennen dat er dingen verkeerd gaan, zegt Theo van Soest, maar het échte probleem is dat het merendeel van de bewoners van Overvecht niet wordt bereikt. Voor velen werkt de manier van overleg, zoals wij die gewend zijn, niet. Dáár zouden we eens wat dieper over moeten nadenken.

Wijkplatform Overvecht

Stelling 2

Denken Overvechters misschien dat het met alle plannen wel goed gaat komen? Is dit misschien de reden dat er maar zo weinig mensen meedoen aan participatieprojecten?

Panel

Mensen raken teleurgesteld en worden soms zelfs boos, zegt Radj, bijvoorbeeld als regels zomaar veranderen. Zij kunnen wel iets doen, namelijk bij de gemeenteraadsverkiezingen: stem op iemand anders!

Miriam denkt niet dat mensen denken 'dat het wel goed komt met de plannen,' want velen weten niet dat die plannen er zijn. De informatie in het rapport over de Omgevingsvisie was bovendien onvolledig, vaag en moeilijk te bevatten – welke bewoner leest er nu een rapport van 800 bladzijden? In wijkberichten kregen bewoners alleen maar een overzichtsplattegrondje van hun eigen buurt, waardoor zij niet volledig werden geïnformeerd. Dit wekt geen vertrouwen.

Het lijkt erop dat er voor de gemeente veel valt te verbeteren op het gebied van bewonersparticipatie, vindt Mustafa. De gemeente moet bewoners veel duidelijker vertellen waar zij invloed op kunnen uitoefenen, en ook wanneer dat niet kan.

Reacties uit de zaal

Er zijn heel veel mensen met een laag inkomen die een woning zoeken. Karin (lid wijkplatform) heeft zich verdiept in de woningbouwplannen, en constateerde dat er 1/3 deel sociale huur wordt gebouwd, 1/3 deel middenhuur en 1/3 deel vrije sectorhuur en koopwoningen. Dat sluit niet aan bij de behoeften van Overvecht, maar de gemeente legde uit dat het nu juist de bedoeling is om andere bewonersgroepen naar Overvecht te trekken. Het gaat dus niet om de mensen in Overvecht – het is niet zo gek dat Overvechters dan afhaken.

De gemeenteraad heeft al in 2021 een besluit genomen over HOV (hoogwaardig openbaar vervoer) in Overvecht; de route van de snelbus gaat onder andere over de Carnegiedreef lopen. Tijdens een recente informatieavond bleek dat de gemeente dit nog niet rond heeft met de provincie Utrecht. Er wordt dus onvolledige informatie verspreid.

Dat bewoners niet participeren bij moeilijke onderwerpen die over een lange termijn gaan, is ergens wel te begrijpen, wordt gezegd, maar hoe gaat dit bij wat kleinere projecten, bijvoorbeeld de aanpak van de Amazonebuurt? Er wordt aangegeven dat daarover op 18 september a.s. een informatiebijeenkomst wordt gehouden – een goede gelegenheid om te kijken hoeveel buurtbewoners er dan zijn.

In aansluiting hierop vertelt Mustafa dat hijzelf deelnam aan de klankbordgroep voor de renovatie van de flat waar hij woont. Dit is een grote flat; toch bestond de klankbordgroep maar uit vijf mensen. Er waren ook andere bewoners, die wél de plannen van Portaal wilden horen, en daarna aangaven dat zij geen tijd meer hadden voor de klankbordgroep. Miriam vult aan dat er voor renovatie van corporatiewoningen 70% draagvlak van bewoners moet zijn. Woningcorporaties doen enorm hun best om dat percentage te halen, want als vastgoedeigenaren hebben zij een belang. De gemeente stelt die eis niet. De gemeente vraagt niet om draagvlak; bewoners mogen wel iets zeggen, maar het is niet duidelijk wat er dan met hun inbreng gebeurt.

Wijkplatform Overvecht

Mustafa dringt er bij de beide raadsleden op aan om het college van B&W te vragen om betere kaders voor bewonersparticipatie. De gemeente moet meer doen om bewoners in beweging te krijgen; nieuwsbrieven en wijkberichten zijn niet genoeg.

De gemeente moet de samenwerking met de inwoners verbeteren, wordt gezegd. Hoe zou dat kunnen? Miriam wijst op de [Denkwijzer voor goede participatie](#), gemaakt toen de Omgevingswet van kracht werd. Daar kan de gemeente heel veel goede tips uit halen. De gemeente zelf heeft kort geleden de beleidsnota [Samen Stad Maken vastgesteld met nieuwe afspraken over participatie](#). Vanavond gaat het over participatie bij grote onderwerpen, maar bewoners kunnen ook op veel kleinere schaal meedenken. De werkgroep Wonen gaat met subsidie van de gemeente een woonadviesgroep opzetten: bewoners die de gemeente adviseren over bouwplannen, en daarvoor opgeleid worden. Miriam hoopt dat velen zich ervoor aanmelden.

Stelling 3

Is Overvecht voldoende vertegenwoordigd in de gemeentelijke politiek?

Panel

Het zou niet moeten uitmaken uit welke wijk een raadslid komt, vindt Radj, want van raadsleden mag worden verwacht dat zij de signalen uit *alle* wijken in de raadszaal brengen. Het raadswerk kost veel tijd, vooral in de avonduren en ook wel eens in het weekend. Toch moeten raadsleden ook tijd maken om bewoners te ontmoeten. En bewoners moeten trouw gaan stemmen, voegt Radj daaraan toe, want als je niet gaat stemmen, kun je beter je mond houden – tot aan de volgende verkiezingen natuurlijk, en dan wél met zijn allen naar de stembus! Els (lid wijkplatform) heeft een beter idee: Overvechters moeten zich verkiesbaar stellen, en flink campagne gaan voeren! Er zijn over 1,5 jaar weer gemeenteraadsverkiezingen.

Miriam heeft een wedervraag: is er politieke belangstelling voor Overvecht? Willen raadsleden weten wat de inwoners van Overvecht bezighoudt? Als dat zo is, dan merkt zij er niet veel van. Er zijn prachtige programma's ontwikkeld voor de wijk, toch voelen inwoners zich niet écht gehoord. Vertegenwoordigers van kleine partijen ziet men wel in Overvecht, maar vertegenwoordigers van de grote partijen weten niet wat er in de wijk speelt.

De stem van Overvecht, de mooiste wijk van Utrecht, zou nadrukkelijker mogen klinken in de raadszaal. Het valt Mustafa op dat het altijd dezelfde raadsleden zijn die naar wijkbijeenkomsten komen; helaas zijn er bijna nooit vertegenwoordigers bij van de partij die in Overvecht de meeste stemmen haalde.

Reacties uit de zaal

Het is niet helemaal terecht dat de gemeente vanavond zoveel verwijten krijgt, zegt een van de aanwezigen, wij, de bewoners, kunnen beter bedenken wat we zelf kunnen doen, individueel of gezamenlijk. Als zoveel mogelijk mensen zich aansluiten bij het wijkplatform zou dat al een stap in de goede richting zijn. Hierop vertelt Miriam dat zij een zienswijze schreef op de Omgevingsvisie, en die aan elk individueel raadslid stuurde. Van slechts drie raadsleden kreeg zij een reactie. Dat moedigt niet erg aan om een volgende keer opnieuw inbreng te leveren.

Voorheen ging de gemeenteraad elk jaar minstens één keer in elke wijk op bezoek. Er werden regelmatig ook wethouders in de wijk gezien, lopend of op de fiets, en dan konden bewoners die zó aanspreken. Dat zouden raad en college wéér moeten gaan doen.

Wijkplatform Overvecht

Stelling 4

Wat is diversiteit in Overvecht? Gaat dit over culturele achtergronden of over sociaal-economische status?

Panel

Over beide, zegt Radj, want Overvecht verandert. Culturele identiteiten, sociale status, theoretisch opgeleid, praktisch opgeleid – wat maakt het uit? Waar het werkelijk om gaat is dat al die mensen elkaar leren kennen, en contact hebben met elkaar. Tip: houd eens een gezamenlijke maaltijd! Want eten moeten we tóch, en waarom zouden we dat dan niet met elkaar doen.

Miriam is het daarmee eens. Het gaat om wat ons bindt, zegt ze, en dat is Overvecht, want hier wonen en/of werken we. Iedereen doet ertoe in onze fijne wijk. Mustafa sluit zich bij de beide andere panelleden aan.

Reacties uit de zaal

Samen leven in de wijk betekent ook rekening houden met elkaar, vindt een van de aanwezigen (buurtambassadeur). De buurtambassadeurs zijn het project '[Schoon in de buurt](#)' begonnen, omdat het hen opviel wat een enorme berg afval er vaak *naast* de containers wordt gezet. Op initiatief van de buurtambassadeurs staat er nu elke zaterdag een container voor grofvuil in de wijk. Met elkaar zorgen voor een schone buurt – ook dat brengt mensen samen.

Voor mensen met een migratieachtergrond valt het niet mee om te participeren; velen hebben grote moeite met het invullen van formulieren, en velen hebben geen computer. Hierop biedt Karin direct haar hulp aan. Zij wil best eens een informatie-ochtend organiseren om mensen te helpen met dit soort vragen, wat dan meteen een leuke gelegenheid is voor gezelligheid en contact.

Een van de aanwezigen merkt op dat diversiteit ook over taal gaat. Taal is de sleutel tot iemands hart! Vroeger kwamen er mensen aan huis bij mensen die geen Nederlands spraken, om hen de taal te leren. Waarom wordt dat nu niet meer gedaan? Mensen motiveren om te participeren begint met mensen motiveren om de Nederlandse taal te leren. Laten we elkaar toch zien als medebewoners, als bewoners van onze wijk Overvecht, niet als Marokkaan, Surinamer of Nederlander – we zijn allemaal Overvechters! En we kunnen allemaal wel iets waarmee we onze wijk mooi en leefbaar maken en houden.

Ten slotte nogmaals het panel

Gemeenteambtenaren moeten in hun werk vaak procedures volgen die voor bewoners niet altijd gemakkelijk te volgen of te begrijpen zijn. Wanneer zaken niet goed lopen, is dat lang niet altijd onwil. De gemeente *wil* heus wel, maar *kan* niet altijd. Het is zo jammer dat de Omgevingsvisie bewoners boos heeft gemaakt, maar de onderlinge gesprekken daarover hebben veel goed gemaakt. Als bewoners het anders willen, moeten zij niet alleen maar naar de gemeente wijzen, maar zelf ook actie ondernemen.

Sluiting

De voorzitter bedankt allen voor hun komst, en nodigt iedereen uit om gezellig na te praten met een drankje. [De Zorgzusters](#) hebben voor lekkere hapjes gezorgd.